

SASTANAK INICIJATIVNOG ODBORA ZA IZRADU ZBORNIKA MLJEKARSTVA SRH

U prostorijama Udruženja mljekarskih radnika SRH u Zagrebu održan je 25. III (ožujka), 1980. godine sastanak inicijativnog odbora mljekarskih radnika, na kojem su razmatrana neka pitanja u vezi sa izradom »Zbornika mljekarstva SRH«. Sastanku su prisustvovali: Baković D., Butraković Đ., Kršev Ljerka, Markeš M., Miletić Silvija, Petričić A. i Sabadoš D.

Razmatrana su brojna pitanja u vezi s pripremom Zbornika, između ostalog:

- namjena i fizionomija Zbornika,
- suradnja i suradnici,
- redakcija (uža — šira),
- financiranje, tiraža i dr.

Detaljno su razmatrane predložene teze sadržaja Zbornika (M. Markeš).

Zaključeno je da se sa tezama upoznaju sve mljekarske organizacije i radnici, radi definitivnog utvrđivanja sadržaja i načina obrade građe.

Objavljujući priložene teze redakcija »Mljekarstva« poziva radnike zaposlene u proizvodnji, obradi, preradi i prometu mlijeka i mlječnih proizvoda, opreme i potrepština, kao i radnike zaposlene u obrazovnim, znanstveno-istraživačkim, zadružnim, sindikalnim i drugim organizacijama, da u ovoj javnoj raspravi dadu svoje prijedloge i dopune predloženih teza. Radi što potpunije i objektivnije obrade pojedinih poglavlja »Zbornika« molimo aktivne učesnike u razvoju našeg mljekarstva da sami odaberu i redakciji »Mljekarstva« javne naslove-poglavlja koja bi željeli obraditi u Zborniku.

Rok za prijedloge i dopune teza sadržaja kao i za prijavu suradnje u Zborniku je 30. svibanj (maj) 1980. godine.

Zbornik mljekarstva SR Hrvatske
(Teze za sadržaj)

I dio — Pogled u davnu prošlost

- O proizvodnji mlijeka i mlječnih proizvoda općenito i posebno na našem području (stari, srednji, novi vijek)
- Uticaji starosjedilačkih naroda
- Uticaji Slavena, Rimljana, Grka
- Povijesni spomenici i zapisi (Dukljanski sir, »rukom gnječeni sir«, dimljeni sirevi, kačićni sirevi, ukuhano i fermentirano mlijeko i drugi proizvodi)
- O nazivlju: mlijeko, sir, maslo, maslac
- Feudalni odnosi i davanja u naturi (sir)
- O prometu mlijeka i mlječnih proizvoda
- Gradski trgovi, filarke, kućarenje parmezanom.

II dio: Od 1845—1918

- Uloga veleposjeda u proizvodnji i preradi mlijeka
- Zadruga — stočarske i mljekarske
- Osnutak vlastelinskih i privatnih komercijaliziranih mljekara i sirana
- Napredak tehnologije
- Trgovina i razvoj opskrbe gradova
- Tečajevi, škole, stručnjaci, izobrazba.

III dio: 1918—1945

- Razvoj proizvodnje i prerade mlijeka
- Nicanje mljekara i »separatora«,
broj, kapacitet, opremljenost
privatne, zadružne, ostale
- Organizacija opskrbe gradova i gradske mljekare (Zagreb, Osijek, Split, Dubrovnik, Sušak)
Seljačka mljekarska zadruga u okolici Zagreba
Savez mljekarskih zadruga
Kućarenje i nastojanje da se ono suzbije
- Organizirani otpor proizvođača mlijeka protiv eksploatacije privatnih mljekara — prvi štrajkovi
- Razvoj mljekarstva do 1945. godine na našim područjima pod Italijom (Istra, Rijeka, Zadar, otoci)
- Mljekare, njihov promet i proizvodnja mlječnih proizvoda
Slike — skice — crteži rasporeda
- Transport mlijeka, zaprežna vozila, vlakovi, donošenje
- Maloprodajna mreža u gradovima Zagreb, Split, Sušak, Dubrovnik
  - specijalizirane prodavaonice
  - mljekare u gradovima
- Uvoz, izvoz i cijene mlijeka i mlječnih proizvoda
- Kadrovi u mljekarama, škole i izobrazba
- Izdavačka djelatnost: časopisi i knjige
- Asortiman mlječnih proizvoda
  - iz domaće proizvodnje (mlijeko, sirevi — vrste, maslac, kondenzirano i evaporirano mlijeko, mlijeko u prahu, topljeni sirevi)
  - iz uvoza — (sirevi po vrstama, maslac i drugo.)

IV dio: 1941—1945

- Postepena obustava otkupa i prerade mlijeka u mljekarama na području bivše NDH uticajem ratnih operacija
- Opskrba gradova mlijekom i mlječnim proizvodima u razdoblju 1941—1945
- Osnivanje i propadanje »njemačkih« mljekarskih zadruga na području bivše NDH
- Opskrba bolnica, zbjegova i operativnih jedinica mlijekom i mlječnim proizvodima na oslobođenim teritorijama za vrijeme NOB
- Mljekarski radnici u NOB

V dio: od 1945 do 1980

I etapa razvoja (1945—1948)

- Obnova ratom opustošenih i porušenih mljekara
- Obnova govedarstva i ovčarstva
- Počeci organiziranog otkupa i prerade mlijeka:
  - uloga obnovljenog Saveza mljekarskih zadruga
  - administrativno-upravne institucije (direkcije, uprave, zajednica)
- Nacionalizacija i konfiskacija mljekara
- Obavezan otkup i distribucija
- Prelaz na slobodan otkup mlijeka
- Regionalna mljekarska poduzeća (konzumna — preradbena, republička, lokalna) i njihovi pogoni
- Dislokacija mljekara
- Dovođenje ranije projektiranih i započetih mljekara Pag i Bjelovar
- Mljekare i oprema od UNRA-e
- Mljekarska oprema iz reparacija (ČSSR, Mađarska)

II etapa razvoja UNICEF (1948—1956)

- Izgradnja novih tvornica mlijeka u prahu i gradskih mljekara sa sabirnim stanicama
  - projektiranje, izobrazba kadrova, poticanje vlastite proizvodnje opreme
- Predaja pogona na upravljanje radnicima i prvi radnički savjeti
- Povećanje proizvodnje i organiziranog prometa mlijeka, proširenje asortimana industrijskih proizvoda
- Opskrba gradova mlijekom
  - zabrane kućarenja
  - prodaja mlijeka u bocama

III etapa razvoja i dostignuti stupanj (1956—1980)

1. — Kretanje proizvodnje mlijeka — kravlje, ovčje — po regijama, (općinama), Z. O.
2. — Opremanje sabirnih stanica rashladnom opremom
3. — Promjena transportnih sredstava i opremanje maloprodajne mreže rashladnim uređajima
4. — Koncentracija prerade mlijeka na sve manji broj sve većih pogona
  - porast kapaciteta
5. — Specijalizacija prerade — proširenje asortimana
Obim i asortiman proizvodnje:
  - sirevi, uključujući topljene
  - fermentirani mlječni proizvodi
  - mlijeko u prahu i kondenzirano mlijeko
  - maslac
  - smrznuti proizvodi
  - dječja hrana
  - ostali proizvodi

- Potrošnja mlijeka i mlječnih proizvoda po artiklima i regijama
- Opskrba gradova
- Izvoz-uvoz
- Ekonomika proizvodnje i prerade mlijeka (neki parametri)
  - kretanje cijena — komparativno
- Organizacija — Samoupravljanje
  - Poslovno udruženje »Mlekosim«, Poslovna zajednica, Udruženje mljekarskih radnika SRH, OOUR, RO, SOUR
- Kadrovi u proizvodnji i preradi mlijeka
  - broj zaposlenih, struktura
  - usmjereno obrazovanje
  - visokoškolsko obrazovanje
- Istraživački rad, institucije i neki rezultati
  - u pogonima mljekarske industrije
  - u znanstvenim institucijama
- Tendencije razvoja proizvodnje i prerade

M. M.

OBAVIJEST AUTORIMA

Molimo suradnike »Mljekarstva« da Udruženju mljekarskih radnika SRH Zagreb, Ilica 31, prilikom dostavljanja radova, pošalju slijedeće podatke:

1. naziv općine stalnog boravka
2. broj svojeg žiro računa, te naziv i sjedište banke kod koje se žiro-račun vodi
3. visinu poreza i doprinosa od autorskih prava, u svojoj općini, te broj računa na koji se plaćaju navedeni porezi i doprinosi.

Ovi podaci su nam potrebni kako bi Vam redovito mogli isplaćivati autorske honorare.

Uredništvo »Mljekarstva«
